

Posudek vedoucí práce
na diplomovou práci **Mgr. Aleny Machové, MBA**

na téma

Rekodifikace českého účetního práva

Autorka byla po tři roky oporou projektu SGS-2020-035 *Rekodifikace českého účetního práva*. Využila svých dosavadních praktických zkušeností z oboru účetnictví, na fakultě studovala oba povinně volitelné předměty spojené s problematikou účetnictví. V r. 2022 se spolu s J. Zahradníkovou zúčastnila s prací zaměřenou na rekodifikaci účetnictví soutěže SVOČ, kde se práce umístila na druhém místě v mezinárodním kole. Části této práce jsou také v diplomové práci využity. Téma diplomové práce tak reflektuje dlouhodobý zájem autorky. Pracovala velmi iniciativně a zcela samostatně, pravidelně průběh konzultovala.

V době zadávání práce se předpokládalo, že návrh nového zákona o účetnictví bude v létě 2022 projednán ve vládě, na podzim 2022 projde legislativním procesem a bude k němu schválen doprovodný zákon a prováděcí předpisy. Diplomová práce tak měla být obhajována v době, kdy již budou všechny součásti rekodifikace platné a budou čekat na vstup v účinnost. Došlo však ke zpoždění legislativních prací, návrh zákona byl zveřejněn teprve koncem října 2022 a v prosinci 2022 bylo ukončeno vnější připomínkové řízení a v době odevzdání práce teprve čeká na legislativní proces, ve kterém může být ještě změněn. Autorka tak mohla pracovat pouze s návrhem nového zákona a koncepčními materiály a připomínkami, které byly v průběhu jeho přípravy vydány.

Práce je přehledně a logicky rozdělena do pěti částí, jednotlivé části jsou dobře vyvážené z hlediska obsahu i rozsahu.

První kapitola je nazvána *Obecná východiska regulace účetnictví*. Autorka v ní popisuje existující právní úpravu účetnictví (tedy nikoliv *de lege ferenda*, ale *de lege lata*) i její mezinárodní a evropský kontext. Kapitola je velmi přehledně zpracována a doplněna řadou schémat a tabulek. Ke kapitole lze mít pouze drobné připomínky (zákon o účetnictví se vztahuje i na účetní jednotky vedoucí jednoduché účetnictví, nařízení Komise (EU) 2016/1905 je jen jedním ze 111 nařízení, které uvádějí do evropského práva standardy IFRS).

Druhá kapitola je zaměřena na *Koncepční rámec účetního výkaznictví*. Polemizovat lze s tím, zda zásada nezávislosti účetních období je skutečně aktuálním principem či zda je koncepční rámec souborem norem.

Třetí kapitola je zaměřena na *Legislativní proces přípravy nového zákona o účetnictví* shrnuje kroky, které již byly učiněny od r. 2017, kdy byla zahájena příprava rekodifikace účetnictví. Vzhledem k rozsáhlosti materiálů, ze kterých autorka vycházela, je třeba ocenit přehlednost a výstižnost kapitoly. Doufám, že přesvědčení autorky, že koncepční změny navrhovaného zákona jsou nepravděpodobné,

není příliš optimistické. Tento názor však není konzistentní s tím, co autorka sama uvádí v následující kapitole (str. 41 dole; může jít o text dřívějšího data).

Čtvrtá kapitola popisuje *Obecný rámec návrhu nového zákona o účetnictví*. Myslím, že není zcela pravda, že zásady účetnictví nejsou obecně známy, najdeme je v teoretické literatuře i v úvodu většiny učebnic účetnictví. Autorka má však jistě pravdu v tom, že explicitní a souhrnné uvedení účetních zásad v zákonu je důležité. Autorka shrnuje strukturu navrhovaného zákona o účetnictví i zamýšlenou strukturu prováděcích předpisů k němu. O podobě prováděcích předpisů k novému zákonu o účetnictví lze zatím pouze spekulovat, autorka vychází z informací, které byly v době psaní práce k dispozici, a které jsou zpracovány i v přehledné tabulce. To, že jednoduché účetnictví bude nahrazeno hotovostním účetnictvím, není jen náhrada jednoho pojmu druhým, mělo by jít o změnu pojetí (i když konečnou podobu zatím můžeme jen odhadovat). Autorka se dále zaměřuje na rozsah vedení účetnictví v porovnání se současnou úpravou, funkční měnu, povinnost auditu. Podrobněji pojednává o novém pojetí přestupků v účetnictví a zejména problematice digitalizace účetnictví, kde vychází ze své práce SVOČ. Digitalizace účetnictví již sice v řadě účetních jednotek značně pokročila, přesto je další vývoj a jeho rychlost těžké odhadnout.

Za velmi přínosnou považuji práci autorky s připomínkami, které byly k návrhu podány ve vnějším připomínkovém řízení. Výsledky jsou shrnuty v páté kapitole nazvané. Autorka na souboru 656 připomínek k návrhu zákona ukazuje, kde jsou nejproblematictější místa návrhu zákona a kde lze ještě očekávat další změny. Výsledky zpracovala do souboru tabulek a grafů hodnotících četnost jednotlivých připomínek, dále pak rozebírá nejčtenější připomínky po stránce obsahové.

Výsledky celé práce jsou shrnuty v závěru, který je rozsáhlejší, než bývá obvyklé, a přináší i souhrnné hodnocení rekodifikace autorkou.

Po formální stránce i rozsahem (87 stran vlastního textu) práce plně odpovídá požadavkům kladeným na diplomovou práci. Velikost a styl písma jsou pro tento typ práce vhodně zvoleny. Po stránce jazykové má práce vysokou úroveň, překlepy jsou jen zcela ojedinělé. Seznam literatury obsahuje adekvátní množství zdrojů, které jsou správně citovány a přehledně uspořádány. Poznámkový aparát je na velmi dobré úrovni. Práce obsahuje osm příloh. Z nich za zvlášť přínosnou považuji přílohu 6 (porovnání současného a navrhovaného zákona ve vztahu ke koncepčnímu rámci) a za zajímavou přílohu 8 – výřez tabulky pro zpracování připomínek. Práci výstižně shrnuje abstrakt v češtině i angličtině.

Práce není plagiátem. Kontrola systémem Theses sice ukázala shodu až do úrovně 16 % u celkem 80 pramenů, ale jde vesměs o řádně označené citace z koncepčních materiálů a připomínek k novému zákonu, které bylo třeba citovat doslovně, aby je bylo možné v práci dále hodnotit. Vzhledem k aktuálnosti tématu je navíc třeba počítat s tím, že zejména online diskuse je velmi obsáhlá a vychází z podobných materiálů (takže systém našel shodu u většího množství dokumentů).

Práci doporučuji k obhajobě. Při obhajobě doporučuji zaměřit se na:

1. Vysvětlíte aktuální princip v účetnictví
2. Jak hodnotíte situaci, že některé subjektů nebudou vůbec účetními jednotkami?
3. Aktuální stav rekodifikace účetnictví v ČR a jeho perspektivy

Plzeň 12. května 2023

Mgr. ing. Dana Bárková, Ph.D.